

Snakkeskolen

støtter sproglig og social udvikling gennem leg

I Snakkeskolen kommer børn, der har sproglige vanskeligheder – ikke 'kun' udtalevanskeligheder, men problemer med at bruge sproget i samspil både med andre børn og med de voksne.

Fire forventningsfulde børn, Anna, Odin, Holger og Maja, kommer i Snakkeskole første dag med deres nye kuffert i hånden. De kender ikke hinanden og heller ikke de voksne.

Mor/far er med første gang, nogle af børnene er meget generte og vil ikke sige så meget, så mor/far må hjælpe lidt med at få fortalt deres navne under præsentationen. Efter at have fået præsenteret os og sunget en lille sang, går vi i gang med at åbne deres kufferter på skift.

Og så sker der noget, i kufferten har de noget med hjemmefra, noget de gerne vil vise de andre børn, og noget som de selv er glade for.

Alle børnene er nysgerrige på, hvad der i kufferten, og det barn, der åbner, viser stolt sin ting, ofte legetøj, frem og har ofte lyst at fortæller lidt om tingen. Der er også billeder i kufferten af barnets familie og eventuelle kæledyr mv., så barnet selv kan vise sin familie, hvis det nu er lidt svært at tale eller fortælle.

Vi spiller et spil og tegner os selv, spiser lidt af madpakken, og så går alle ind og leger.

Købmænd i legerummet

Legerummet er indrettet med fokus på leg, så alt indbyder til at gå i gang med at lege.

Købmandsbutikken og komfuret trækker stort set dem alle til.

Der er alt, hvad der skal være, indrettet med varer, kasseapparat, penge, pung, indkøbsposer – gryder, tallerkner, kopper, bestik – frugter, grøntsager, madvarer, opvasketing, kager, flag, dug, blomster og meget mere.

Odin går straks i gang med at undersøge købmandsbutikken og siger, "Hvem vil købe"? Ofte er det svært at komme videre, hvis ikke jeg tager næste skridt, fx siger: "jeg vil gerne købe en sodavand". Når Odin

så har fundet sodavanden, siger jeg måske "hvor meget koster den?"

Odin har svært ved at sige noget her og viser bare en finger, så kan jeg så selv sige, "ok, den koster 1 krone, værsgo her er en krone" osv. Det er meget ofte op til mig at bringe legen videre. Ved at fx at sige, "jeg kommer igen i morgen", eller hvad jeg nu kan finde på, og så må jeg komme igen og igen og købe i butikken. Mens jeg indimellem må over til de andre børn og hjælpe dem videre.

Jeg sætter altid ord på mig selv og bruger alle de ord, der hører til i en sætning, men forventer ikke, at børnene siger så meget endnu. Jeg gentager det, de siger, med lidt flere ord i sætningen, så de hører den korrekte måde at sige en sætning på.

Børnene har det ofte svært med spørgsmål og melder hurtigt fra, hvis man spørger for meget, så hvis jeg fx spørger, hvad jeg kan købe, ser de ofte forlegent ned i gulvet, så det er om at stille spørgsmålene, så de kan svare og ikke komme til kort.

Af Tove Schack Nielsen, socialpædagog og Marte Meo-terapeut/supervisor, ansat i Sproggruppen/Snakkeskolen, Nyborg kommune.

Snakkeskolen/sproggruppen

Børnene visiteres af tale-høre-lærere i kommunen til 13 uger á ca. 4½ time 2 gange om ugen. Der er ansat en logopæd og en pædagog.

Børnene får ud over legetilbuddet:

Individuel taleundervisning á 20 – 30 min. hver gang. Der er fælles samling med små lege – øvelser sanglege med. Der laves mål og handleplan for forløbet sammen med forældre og børnehavepersonale, og der holdes løbende opfølgning. Ved behov får nogle børn to forløb.

”Sikke fint du har dækket bordet”

Marie stiller sig over ved komfuret og begynder at skærer ”frugterne ud”, sætter dem på et fad, finder tallerkner frem. Men hun siger ikke meget, ser bare op og kigger efter mig en gang imellem. Jeg skynder mig derhen og sætte ord på, det jeg ser, f.eks. ”sikke fint du har dækket bordet”, ”alt den frugt du har fået skåret ud, det ser lækkert ud”, og så venter jeg. Marie ser op og smiler lidt og siger, ”ja”, mens hun fornøjet arbejder videre med at dække bord. Jeg undgår at stille spørgsmål, men siger, hvad jeg ser, og anerkender Maries tiltag, så hun føler sig set og føler, at hendes initiativer er ok.

En pige har arrangeret sig i hjørnet, hun har samlet legetøj og spærret af.

Da Marie er så optaget af sit eget foretagende, vælger jeg at gå over til Maja. Maja er gået i gang med at samle ting sammen, og sætte dem over i hjørnet, hun har ikke meget øje for de andre, men har travlt med at finde ting og arrangere sit eget hjørne. Hun afskærmer sig med stole mv., så det ligesom bliver hendes domæne. Jeg siger, ”sikke mange ting du har fundet frem”. Så venter jeg, Maja ser op og siger, ”ja det er mit værelse”, og arrangerer videre.

Børnene har gang i hver deres leg

Det er ofte sådan, at børnene leger med sig selv, er optaget af deres egne initiativer og ikke har det store overskud til at byde sig ind

i de andres leg. De vil egentlig gerne, men de ved ikke rigtig hvordan, og de har ofte selv en forestilling om, hvordan legen skal gå, og kan ikke rigtig tage andres input ind. Det er derfor min opgave at få dem ført sammen, få dem til at se hinanden og hjælpe dem med at se og møde hinanden. Men først er jeg nødt til møde dem og skabe en relation mellem dem og mig - jeg skal samtidig gøre dem trygge og give dem tillid til og tro på sig selv. Jeg bruger derfor den første tid på at skabe kontakt, indgå i hver deres leg, på hver deres præmisser. Uden at stille de store krav, uden at spørge for meget, men benævner i stedet, hvad jeg ser, og følger det, hvilket virker anerkendende. Dette bevirker at de tør tage flere initiativer og på sigt også begynder at gøre opmærksom på sig selv. (Marte Meo principper).

Sådan starter stort set alle grupper den første dag i Snakkeskolen, de har alle sproglige vanskeligheder - ikke 'kun' udtalevanskeligheder, men problemer med at bruge sproget i samspil både med andre børn og med de voksne.

Rattet kæder børnene sammen

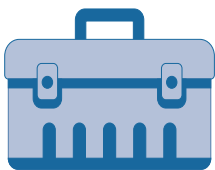
Efter nogen tid begynder jeg at arbejde på at kæde børnene sammen, så de får øje for hinanden og kan bruge hinanden til noget, få lyst og redskaber til at være i fællesskabet. Jeg prøver altid at gøre børnene opmærksomme på hinanden ved at sætte tydeligt ord på dem og bruge deres navne. Jeg bliver nødt til at være den igangsættende, som kæder deres leg sammen. Her har jeg et kanonredskab - et rat - det bliver ofte til en bus, en ambulance mv. Når vi leger bus, er der altid nogle børn, der gerne vil være chauffør, og nogle ved, hvor vi skal køre hen, fx til svømmehallen. Når et barn giver udtryk for det, prøver jeg altid at lave det til en fælles tur, så kan vi alle tage i svømmehallen, og bagefter måske tage hen til den restaurant, hvor

Pigerne er gået i gang med en busleg på egen hånd, uden mig.

På tur i snakkeskolens bus.

Værktøjskassen

Korte spørgsmål til refleksion:

1. Hvordan integrerer I børn med sproglige vanskeligheder i leg?
2. Hvordan integrerer I børn, der trækker sig, i leg?
3. Har I et fysisk redskab som rattet, der virker særligt godt til at kæde børn sammen i en leg?
4. Har I indrettet rummene, så de indbyder til leg og sprog?

Marie sidder og har dækket så fint bord. Men Oda sidder under bordet og har lavet sit eget værelse og vil ikke være med. Andre gange sidder Laura og tegner og vil ikke være med.

Hvad med Oda og Laura?

Jeg forsøger ofte at finde på en måde at inddrag dem på, fx kan jeg foreslå, at vi binder Odas værelse til bussen som en trailer, så hun kan komme med uden at skulle forlade sit trygge sted. Vi finder nogle elastikbind og binder traileren på. Jeg gør meget ud af at sætte ord på det, der sker, fx "Oda kom lige med i traileren, det er smart, så kan hun også komme ud og se svømmehallen", osv. Men jeg presser hende aldrig til, at hun skal, jeg giver kun muligheder. Når vi så når svømmehallen, ender det ofte med, at hun alligevel kommer og svømmer med, for det ser sjovt ud, når vi "svømmer rundt.

Når vi så er færdige her, skal vi videre med bussen. Nu kan vi så tage over til restauranten, men hvordan får jeg så Laura med, der sidder og tegner? Jeg foreslår de andre børn i bussen, at vi på vejen lige skal over til kunstmuseet, og se hvad kunstneren tegner.

Bussen kører derover, og vi kigger på de flotte tegninger. Jeg giver den gas med at anerkende kunstneren for de fine tegninger. Laura stråler over anerkendelsen og af at blive set, så hun spørger, om jeg ikke vil være hendes kæreste, det vil jeg gerne, og inviterer nu min kæreste med på restauranten. Og så kan vi alle tage på restaurant hos Oda, som har dækket fint op.

Jeg er selvfølgelig en stor del af legen og prøver hele tiden at kæde børnene sammen og få delt sol og vind lige, få set alle børn. Jeg tager deres ideer op og prøver at spore mig ind på, hvor de er, og hvad de er optaget af. På den måde møder jeg dem både i deres egne ideer og får dem ledt lidt

videre, så der kommer flow og udvikling i legen. Det er en kunst, for de fleste af de børn, der kommer i Snakkeskolen, har meget brug for hjælp og støtte til at være i samspillet. Jeg prøver at være den deltagende voksenstøtte med fokus på børnene.

Fokus på sproget

Gennem hele forløbet har jeg meget fokus på sproget, sætter ord på det hele, bruger alle forholdsord, tillægsord, navneord, sætningsopbygning m.v. Jeg gentager børnenes sætninger korrekt, hvis de får lavet omvendt ordstilling og forstørre de bogstavslyde, de har svært ved. Hvis en har svært ved at sige K, så lægger jeg tryk på de ord, jeg siger med K, fx Kage, så K lyden høres tydeligt, hvis barnet fx "siger fage."

På den måde bliver der rigtig meget sprog gennem legen, og jeg oplever, at stort set alle børn begynder at snakke meget mere, byder meget mere ind og får meget lettere ved at være i samspillet med de andre.

Fra at lege alene med sig selv, begynder de at byde ind til de andre, får lyst til at være i samspillet, så det ikke længere er legetøjet og legen, men fællesskabet i legen, der bliver det vigtigste.

Jeg oplever, at de fleste børn "vokser" flere centimeter, når de har været i Snakkeskole, de tør bruge sproget mere, de har fået større tro på sig selv, og de tør meget mere. Herudover kommer de lettere i leg, kan blive i legen med de andre børn i længere tid og begynder at lege rollelege mv. Der sker en udvikling i deres sproglige kompetencer. Grupperne er forskellige, men min tilgang er altid at tage udgangspunkt i børnenes leg, støtte, hvor de er, og herfra putte mere og mere på – men hele tiden ud fra deres initiativer og udviklingsniveau. Kunsten er at blive på børnenes banehalvdel.

Tove Schack
Nielsen
pædagogisk team
– sproggruppe –
Marte Meo supervisor
M: 24 78 86
16 /23461890
E: tsn@nyborg.dk
Børneafdelingen,
Ringvej 1C, 5800
Nyborg